

НАН УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ В.К. МАМУТОВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»
(ДУ «ІСПД ІМЕНІ В.К. МАМУТОВА НАН УКРАЇНИ»)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньо-наукової програми,
член-кореспондент НАН України

 Володимир УСТИМЕНКО

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: **08 «Право»**
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність: **081 «Право»**
(код і назва спеціальності)

Освітньо-наукова програма: **«Право»**
(найменування освітньо-наукової програми)

Рівень вищої освіти: **третій (освітньо-науковий)**

Силабус введено в дію
в скоригованій (оновленій) редакції
01 вересня 2023 року

Попередня редакція силабусу діяла
з 01 вересня 2022 року

Київ - 2023

Скориговано, затверджено та пролонговано рішеннями відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України» (далі- Інститут)
(протокол № 5 від «18» серпня 2023 р.)

Розробники:

Заступник директора Інституту з наукової роботи, завідувач відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Інституту, доктор юридичних наук, професор

Руслан ДЖАБРАІЛОВ

Старший науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Інституту, доктор юридичних наук, професор

Ярослав ПЕТРУНЕНКО

Старший науковий співробітник сектору проблем реалізації господарського законодавства відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Інституту, кандидат юридичних наук

Антон СОШНИКОВ

Загальна інформація про викладачів

Старший науковий співробітник
відділу проблем модернізації господарського права
та законодавства Інституту,
доктор юридичних наук, професор
ПЕТРУНЕНКО Ярослав Вікторович
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1186-730X>

Контактна інформація:
petrunenko@yahoo.com
+380663382776

Опис навчальної дисципліни

Тип дисципліни	обов'язкова
Види навчальної діяльності	цикл професійної підготовки
Форма навчання	денна, заочна
Рік підготовки	1, 2
Семестр	2, 3
Кількість кредитів ЄКТС	4
Загальна кількість годин для вивчення дисципліни	120
кількість аудиторних годин	50 (у т.ч., лекції – 28, семінари – 22)
кількість годин самостійної роботи здобувачів	70
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська

Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – поглиблення у здобувачів теоретичного підґрунтя щодо викликів, які стоять перед галуззю господарського права на сучасному етапі її динамічного розвитку, удосконалення здобувачами навичок щодо визначення та практичного розв’язання ключових проблем, пов’язаних з організацією і здійсненням господарської діяльності, ефективним захистом прав і законних інтересів суб’єктів господарювання при взаємодії з органами державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, іншими суб’єктами, а також формування у здобувачів відповідного галузевого наукового світогляду і традиційної для господарсько-правової доктрини методології наукового пізнання для прогнозування тенденцій розвитку правового забезпечення сфери господарювання та проведення власних наукових досліджень і розробки пропозицій з удосконалення господарського законодавства.

Перелік очікуваних результатів навчання

Soft skills

Комунікативні навички; вміння виступати публічно; навички роботи в команді; управління часом; гнучкість і адаптивність.

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК02. Здатність розробляти наукові проекти та управляти ними.

ЗК03. Здатність розв’язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

СК07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

Результати навчання

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

РН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного

наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

РН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

РН08. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проєктами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.

РН09. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосовувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

РН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

РН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного права та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

Тематика лекційних, семінарських занять та самостійної роботи здобувачів	Загальна кількість годин	Аудиторне навантаження		Обсяг самостійної роботи
		Лекційні заняття	Семінарські заняття	
<u>загальна частина</u> ТЕМА 1 Господарське право в системі права України: проблеми правового забезпечення та галузево-правової належності засад регулювання відносин у сфері господарювання 1) Приватне і публічне право крізь призму правового регулювання господарських відносин. Ідейно-історичні передумови виокремлення господарського права як самостійної галузі права. 2) Предмет регулювання господарського права. Господарські відносини, їх ознаки та види. Публічні і приватні інтереси в господарських відносинах. Методи господарсько-правового регулювання, принципи та інші системоутворюючі елементи сучасного господарського права. 3) Джерела (форми) господарського права. Система господарського законодавства. Методологія інтерпретації господарсько-правових актів та проблеми вирішення колізій у нормативному регулюванні господарської діяльності. 4) Проблеми модернізації господарського законодавства. 5) Історія та тенденції розвитку науки господарського права. Спори навколо кодифікації господарського законодавства.	9	2	2	5
ТЕМА 2 Проблеми державного регулювання та ринкового саморегулювання господарської діяльності 1) Концептуальні основи правового господарського порядку та проблеми його забезпечення. 2) Державне регулювання економіки: поняття, роль, економічні теорії, зарубіжний досвід та проблеми законодавчого забезпечення в Україні. Поняття та форми саморегулювання господарської діяльності. 3) Проблеми правового регулювання участі держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в господарській діяльності. 4) Засоби державного регулювання господарської діяльності. Державна регуляторна політика. 5) Правові проблеми удосконалення державного регулювання господарської діяльності та державного нагляду (контролю) у сфері господарювання.	9	2	2	5

ТЕМА 3 Проблеми правового становища суб'єктів господарювання 1) Поняття, ознаки та види суб'єктів господарського права. Господарська правосуб'єктність, господарська компетенція та організаційно-господарські повноваження як категорії господарського права. 2) Підприємство як основний господарюючий суб'єкт: поняття, організаційно-правові форми, проблеми правового регулювання створення та діяльності. 3) Проблеми правового регулювання господарської кооперації. Правове становище господарських товариств та проблеми його вдосконалення. Суб'єкти корпоративного права та порядок реалізації їх прав і обов'язків. 4) Правові проблеми організації та функціонування господарських об'єднань, холдингів, торгово-промислових палат та інших особливих суб'єктів господарювання. 5) Проблеми утворення та припинення суб'єктів господарського права.	9	2	2	5
ТЕМА 4 Проблеми майнових відносин у сфері господарювання 1) Сучасні тенденції регулювання майнових відносин у сфері господарювання. Правовий режим майна суб'єктів господарювання та проблеми його удосконалення. 2) Право власності, право господарського відання та право оперативного управління у сфері господарювання. 3) Проблеми правового режиму публічної власності. Використання природних ресурсів у господарській діяльності. 4) Проблеми права промислової власності в господарських відносинах. 5) Проблеми правового режиму цінних паперів у господарській діяльності.	8	2	1	5
ТЕМА 5 Проблеми антимонопольно-конкурентного регулювання у сфері господарювання 1) Поняття та сутність економічної конкуренції і конкурентних відносин. Загальна характеристика антимонопольно-конкурентного законодавства. 2) Антимонопольно-конкурентна політика та правові засади діяльності Антимонопольного комітету України. 3) Антиконтурентна поведінка і проблеми визначення конкурентних правопорушень за законодавством України. 4) Проблеми захисту від недобросовісної конкуренції. 5) Санкції за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.	8	2	1	5

ТЕМА 6 Проблеми відповідальності у сфері господарювання 1) Господарсько-правова відповідальність у доктрині господарського права України та її законодавче закріплення. 2) Поняття, ознаки, цілі та функції господарсько-правової відповідальності. Підстави, принципи, межі та строки застосування господарсько-правової відповідальності. 3) Проблеми відшкодування збитків та штрафних санкцій у сфері господарювання. 4) Проблеми реалізації оперативно-господарських санкцій. 5) Адміністративно-господарські санкції організаційно-правового та майнового характеру: проблеми застосування.	9	2	2	5
ТЕМА 7 Актуальні проблеми банкрутства 1) Виникнення і розвиток процедур банкрутства та вчень про банкрутство. Місце права неспроможності (банкрутства) в системі національного права. 2) Поняття, правове становище учасників і матеріально-правові підстави банкрутства. 3) Заходи, спрямовані на запобігання банкрутству. Позасудові процедури відновлення платоспроможності боржника та проблеми їх реалізації. 4) Процесуальні та процедурні особливості банкрутства. 5) Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів. Проблеми транснаціонального банкрутства.	8	2	1	5
РАЗОМ загальна частина	60	14	11	35
<i>особлива частина</i> ТЕМА 8 Проблеми господарсько-правового механізму регулювання зобов'язань та договорів 1) Поняття, види, підстави виникнення та проблеми забезпечення виконання господарських зобов'язань. 2) Господарське договірне право як правовий інститут. Структура господарського договірного права. 3) Поняття, ознаки, види та функції господарського договору. Зміст і форма господарського договору та правові наслідки її недодержання. 4) Порядок укладення, зміни та розірвання господарських договорів. Проблеми правового забезпечення стабільності господарських договірних відносин. 5) Правові підстави та наслідки визнання господарських договорів недійсними.	8	2	1	5

ТЕМА 9 Проблеми правового регулювання господарсько-торговельної діяльності 1) Поняття, функції та види господарсько-торговельної діяльності. Проблеми правового регулювання електронної комерції. 2) Проблеми правового регулювання відносин поставки та контрактації сільськогосподарської продукції. Товарообмінні (бартерні) відносини у сфері господарювання. 3) Проблеми правового регулювання енергопостачання. Проблеми правового регулювання окремих ринків електричної енергії. 4) Поняття, значення та сутність біржі. Біржові правовідносини. Біржові угоди. Проблеми правового регулювання біржової торгівлі. 5) Проблеми правового регулювання орендних та лізингових відносин у сфері господарювання. Проблеми у сфері оренди та приватизації державного і комунального майна. 6) Поняття та види складів. Договір складського зберігання. Проблеми правового регулювання складської діяльності.	9	2	2	5
ТЕМА 10 Проблеми господарсько-правового регулювання надання послуг та виконання робіт 1) Поняття та правові засади надання послуг у сфері господарювання. 2) Поняття, ознаки та види господарського посередництва. Поняття, особливості та види посередницьких правовідносин та посередницьких договорів. Проблеми правового регулювання господарського посередництва. 3) Транспортна діяльність як вид господарської діяльності та проблеми її правового регулювання. Проблеми правового регулювання перевезення вантажів. 4) Капітальне будівництво як вид господарської діяльності: поняття, ознаки, форми та стадії здійснення. Проблеми правового регулювання капітального будівництва.	8	2	1	5
ТЕМА 11 Проблеми правового регулювання ціноутворення, розрахунків та фінансової діяльності у сфері господарювання 1) Проблеми правового регулювання цін та ціноутворення у сфері господарювання. Проблеми державної цінової політики. 2) Проблеми правового регулювання розрахункових правовідносин та виконання грошових зобов'язань господарського характеру. 3) Поняття фінансів і фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Суб'єкти фінансової діяльності. Проблеми правового регулювання окремих видів фінансової діяльності. 4) Проблеми правового регулювання професійної діяльності на фондовому ринку. 5) Проблеми правового регулювання страхової та перестрахової діяльності.	9	2	2	5

ТЕМА 12 Проблеми правового регулювання інноваційної, інвестиційної діяльності та особливих режимів господарювання 1) Поняття, види, суб'єкти, об'єкти інноваційної діяльності та проблеми її нормативно-правового регулювання. Державне регулювання та саморегулювання інноваційної діяльності. 2) Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності: проблеми визначення у праві. Державна підтримка та гарантії здійснення інвестиційної діяльності. 3) Проблеми правового регулювання іноземного інвестування. 4) Поняття, економіко-правова сутність, ознаки та форми здійснення спільної господарської діяльності. Проблеми правового регулювання договірних відносин зі спільної господарської діяльності. 5) Проблеми правового регулювання спеціальних режимів господарювання.	9	2	2	5
ТЕМА 13 Проблеми правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності 1) Поняття, види та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. 2) Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 3) Форма та зміст зовнішньоекономічних контрактів. Визначення базисних умов зовнішньоекономічних контрактів купівлі-продажу (поставки). 4) Особливості розрахунків за контрактами у сфері зовнішньоекономічної діяльності. 5) Відповідальність за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність.	8	2	1	5
ТЕМА 14 Проблеми правового захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання (матеріально-правовий та процесуальний аспекти) 1) Проблеми попередження господарських правопорушень. Правова робота і юридичний консалтинг у сфері господарювання. 2) Проблеми захисту прав суб'єктів господарювання під час перевірок державними контролюючими органами. 3) Способи захисту майнових прав у господарських відносинах. 4) Досудовий, судовий та третейський (арбітражний) захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання. 5) Проблеми протидії неправомірним поглинанням (рейдерству).	9	2	2	5
РАЗОМ особлива частина	60	14	11	35
Всього годин:	120	28	22	70
Вид контролю	екзамен			

Під час навчання викладач має змогу корегувати обсяги навчального навантаження за тими чи іншими видами робіт з урахуванням результатів засвоєння здобувачами навчального матеріалу.

Індивідуальна робота здобувачів під керівництвом викладача

Індивідуальна робота передбачає самостійне виконання здобувачами реферативних доповідей і повідомлень за наведеною тематикою навчальної дисципліни. *Мета індивідуальної роботи* здобувачів полягає у тому, щоб вони могли оволодіти методами отримання нових знань, розвинути набуті раніше навички самостійного аналізу явищ і процесів, посилити наукове підґрунтя майбутньої практичної діяльності. *Формами* індивідуальної роботи здобувачів можуть бути: підготовка тематичних доповідей, рефератів, есе, презентацій на актуальні проблемні теми; участь здобувачів у підготовці тестових завдань; виконання здобувачами науково-дослідницьких і творчих проєктів; самостійне вивчення здобувачами тематики навчальної дисципліни в рамках підготовки до круглих столів, а також участі у науково-практичних конференціях, форумах, інших заходах.

Орієнтовна тематика рефератів (тез):

- 1) Конвергенція приватного і публічного права в регулюванні відносин у сфері господарювання.
- 2) Господарські правовідносини: поняття, ознаки, класифікація, проблеми реалізації.
- 3) Галузева належність корпоративних відносин та проблеми їх законодавчого регулювання.
- 4) Проблеми відмежування господарських відносин від суміжних видів відносин.
- 5) Господарсько-правові норми та господарська правосвідомість.
- 6) Господарський кодекс України як найважливіший акт кодифікації національного права.
- 7) Проблеми співвідношення Господарського і Цивільного кодексів України.
- 8) Проблеми застосування ділових звичаїв як джерела господарського права.
- 9) Судова практика як джерело господарського права: проблеми та перспективи.
- 10) Проблемні питання заборон та обмежень на здійснення підприємницької діяльності.
- 11) Сучасні проблеми дозвільної системи у сфері господарської діяльності та питання дерегуляції господарської діяльності.
- 12) Поняття та правове становище засновника, учасника та кінцевого бенефіціарного власника (контролера) господарської організації.
- 13) Установчі документи суб'єктів господарювання.

14) Проблеми управління господарською організацією та види органів управління.

15) Проблеми правового регулювання створення і функціонування інвестиційних фондів та компаній.

16) Проблеми правового регулювання створення і функціонування суб'єктів некомерційної господарської діяльності.

17) Проблемні питання оцінки майна та майнових прав у сфері господарювання.

18) Проблеми правового режиму майна у внутрішньогосподарських відносинах.

19) Проблеми правового режиму майна Національної академії наук України.

20) Проблеми правового режиму майна Збройних Сил України.

21) Окремі проблеми правового регулювання адміністративно-господарських санкцій.

22) Поняття форс-мажорних обставин у сфері господарювання та правові наслідки їх настання.

23) Проблеми відмежування форс-мажорних обставин від обставин, які ускладнюють виконання договірних зобов'язань.

24) Поняття та сутність комерційного (господарського) розрахунку.

25) Загальні умови, що визначають особливості регулювання господарських відносин.

26) Проблемні питання співвідношення господарського зобов'язання та господарського договору.

27) Міжнародний досвід, стан та перспективи правового забезпечення електронної комерції.

28) Проблеми правового забезпечення електронного документообігу.

29) Проблеми правового регулювання господарської діяльності у сфері електроенергетики.

30) Способи приватизації та стадії приватизаційного процесу.

31) Публічно-правові вимоги до транспортної діяльності та перевізника.

32) Особливості виникнення, зміни та припинення грошових зобов'язань господарського характеру.

33) Правовий режим фінансових послуг і державні обмеження у їх здійсненні.

34) Банківські операції та їх публічно-правові обмеження.

35) Контроль і нагляд у сфері фінансово-господарської діяльності.

36) Правове регулювання бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання.

- 37) Правове регулювання фінансової звітності суб'єктів господарювання.
- 38) Поняття, ознаки та зміст аудиторської діяльності.
- 39) Проблеми регулювання аудиторської діяльності в Україні.
- 40) Проблеми правового регулювання діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку.
- 41) Проблеми правового регулювання посередництва на фондовому ринку України.
- 42) Депозитарна система України: поняття, правове становище учасників та проблеми правового регулювання їх діяльності.
- 43) Проблеми правового регулювання клірингової діяльності.
- 44) Правовий режим спеціальних (вільних) економічних зон.
- 45) Обмежувальні режими господарювання.
- Крім того, здобувач, за погодженням з викладачем, може обрати іншу тему реферату (тез).

Методи викладання та навчання

У викладанні та навчанні використовуються наступні методи: **словесні** (пояснення, інструктаж, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), **наочні** (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження) та **практичні** (вправи, практичні роботи).

Використовуються такі методи навчання, що спрямовані на активізацію позиції здобувача в освітньому процесі (здобувач вчиться, а не його вчать), забезпечення зв'язку теорії з практикою, формування і закріплення вмінь та навичок, необхідних для життя, самоосвіти та практичної професійної діяльності, як то: проблемний виклад знань; дослідження та їх презентація; експертна оцінка; використання конкретних кейсів для аналізу і розв'язання; тренінги; ділові ігри та «мозкові штурми», бесіди та опитування; навчальні дискусії та вимушені дебати, ін.

Методи викладання та навчання забезпечують застосування підходу, що відповідає кращим інтересам здобувача з набуття компетентностей.

Методи контролю

Методами контролю успішності здобувача є поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться викладачем з метою систематичного отримання інформації щодо поточного рівня досягнення здобувачем очікуваних результатів навчання і набутих ним компетентностей та

коригування викладачем методів і засобів навчання, організації самостійної роботи здобувача. Одночасно, поточний контроль призначений для визначення здобувачем його проміжних досягнень у засвоєнні теоретичних знань, використанні умінь і навичок, застосуванні цих знань, а також визначення шляхів їх покращення в процесі подальшого вивчення навчальної дисципліни. Цей вид контролю сприяє мотивації навчання, стимулюванню навчально-пізнавальної діяльності, диференційованому підходу до навчання, його індивідуалізації та ін.

Формами поточного контролю (усного та письмового) є фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання практичних кейсів або завдань, самооцінка тощо.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять.

Підсумковий контроль спрямований на визначення рівня засвоєння здобувачем навчальної дисципліни або її окремої логічної завершеної частини з урахуванням результатів поточного контролю.

Форми контролю самостійної роботи обираються викладачем з таких варіантів: поточний контроль на основі виконання практичних робіт; поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання (на практичних або семінарських заняттях); тестування, виконання письмової контрольної роботи; рейтингова система оцінки знань.

Форма підсумкового контролю – *екзамен* (проводиться письмово, у т.ч. у формі тестування).

Інформацію щодо особливостей проведення підсумкового контролю доводять до відома здобувача на першому занятті.

Система оцінювання результатів навчання здобувача

Оцінювання результатів навчання здобувача здійснюється за накопичувальним принципом з використанням рейтингових балів та традиційних національних оцінок.

Оцінювання компетентностей здобувача здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю успішності.

Оцінювання рівня засвоєння здобувачем кожної теми відбувається в ході поточного контролю.

Робота здобувача на кожному семінарському занятті оцінюється до 2,5 бали.

Індивідуальна робота здобувача оцінюється до 25 балів.

Умовою допуску здобувача до підсумкового контролю є набрання в ході навчання мінімальної кількості балів (35 балів з 60 балів).

За активну участь на лекціях та семінарських заняттях, участь у конкурсах робіт, підготовку та публікацію наукових статей і тез доповідей на наукових конференціях, участь в науково-дослідній роботі на тему, що відповідає темам дисципліни, виставляються заохочувальні бали. Кількість заохочуваних балів складає не більше 10.

За невиконання або невчасне виконання завдань застосовуються штрафні бали. Кількість штрафних балів складає не більше 10.

Під час екзамену здобувачу пропонується відповісти на 20 тестових завдань (кожне тестове завдання оцінюється 2 балами).

Поточний контроль та індивідуальна робота	Екзамен	Всього
60 балів (з них індивідуальна робота оцінюється – 25 балів)	40 балів	100 балів

Для контрольної-оціночних цілей під час здійснення контрольних заходів використовується рейтингова (числова 100-бальна) та традиційна національна шкала:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика навчальної дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	Інститут засуджує будь-які прояви академічної недоброчесності. Всі роботи, визначені викладачем, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час виконання письмового контролю списування заборонене. Роботи здобувача не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації. В інституті діє Комісія з наукової етики при Вченій раді (метою діяльності Комісії є сприяння дотриманню наукових етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності науковими працівниками Інституту, здобувачами ступеня доктора філософії та розв'язанню етичних конфліктів між ними). Інститут має доступ до сертифікованої системи виявлення збігів/ідентичності/схожості, до якої мають доступ викладачі і здобувачі.
Комунікативна політика	Комунікація з викладачем здійснюється через засоби зв'язку (електронна пошта, телефон, месенджери). За бажанням здобувачів, може бути створено групу у месенджері (для вирішення поточних питань, консультування тощо).
Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань навчальної дисципліни	Політика використання інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, Tome тощо) оголошується викладачем на початку курсу. Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.
Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу	При використанні здобувачами матеріалів з джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених силабусом навчальної дисципліни, вони обов'язково мають дотримуватись умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів

	авторського права.
Політика щодо відвідування та етики поведінки на заняттях	Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, інше) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем навчальної дисципліни. Здобувачі беруть активну участь у всіх заняттях: обговорюють проблемні ситуації, запропоновані викладачем на лекціях, у режимі діалогу /полілогу; активно долучаються і за потреби ініціюють спільну (групову роботу) під час практичних занять; виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. В окремих випадках, за погодженням з завідуючим аспірантурою та докторантурою Інституту можливо встановлення індивідуального графіку відвідування. Спілкування учасників освітнього процесу (викладач, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання.
Політика щодо оцінювання успішності та призначення заохочувальних та штрафних рейтингових балів	Заохочувальні бали виставляються за: активну участь на лекціях та семінарських заняттях, участь у конкурсах робіт, підготовку та публікацію наукових статей і тез доповідей на наукових конференціях, участь в науково-дослідній роботі на тему, що відповідає темам дисципліни. Кількість заохочуваних балів не більше 10; Штрафні бали можуть виставлятися за: невиконання або невчасне виконання завдань. Кількість штрафних балів не більше 10.
Політика дедлайнів та перескладань	Встановлюється навчальним планом. В окремих випадках, за погодженням з директором Інституту можливо встановлення

	індивідуального графіку складання контрольних заходів.
Політика щодо оскарження результатів оцінювання	Визначається Порядком оскарження результатів складання іспитів/заліків в Державній установі «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України». Відповідно до даного Порядку, метою процедури оскарження результатів складання іспитів/заліків є захист прав та інтересів здобувачів через забезпечення запобігання суб'єктивності та уникнення суперечностей в процесі оцінювання результатів навчання.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

Основна література:

- 1) Актуальні проблеми господарського права (загальна частина): Навчальний посібник. За ред. В.С. Щербини. К.: Юрінком Інтер, 2013. 528 с.
- 2) Актуальні проблеми господарського права (особлива частина): Навчальний посібник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резникової. К.: Ліра-К, 2016. 800 с.
- 3) Джабраїлов Р.А., Малолітнева В.К., Гудіма Т.С. Перспективи модернізації господарського законодавства України у контексті концепції сталого розвитку. *Економіка та право*. 2018. № 2 (50). С. 3-19.
- 4) Знаменский Г.Л. Хозяйственное законодательство Украины: формирование и перспективы развития. К.: Наукова думка, 1996. 63 с.
- 5) Знаменский Г.Л. Новое хозяйственное право. Избранные труды: Сб. науч. трудов. К.: Юрінком Інтер, 2012. 488 с.
- 6) Илларионов А.Ю. О вкладе в науку и о процентах по этому вкладу (о творческом наследии академика НАН Украины В.К. Макутова). *Економіка та право*. 2018. № 1 (49). С. 3-14.
- 7) Макутов В.К. Экономика и право: Сб. науч. трудов. К.: Юрінком Інтер, 2003. 544 с.
- 8) Макутов В.К., Чувпило О.О. Господарче право зарубіжних країн: Підручник. К.: Ділова Україна, 1996. 352 с.
- 9) Розовський Б. Про одну велику «неправду», або як не можна вести дискусію. *Право України*. 2001. № 1. С. 127-129.
- 10) Розовский Б.Г. Хозяйственное право: с эмоциями и без: Монография. Луганск: Элтон-2, 2008. 230 с.

11) Устименко В.А. Правовий господарський порядок як засіб забезпечення сталого розвитку економіки України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2009. № 11. С. 46-48.

12) Устименко В.А., Джабраїлов Р.А. Господарський кодекс України – шлях до європейських правових традицій. *Вісник господарського судочинства*. 2016. № 1. С. 146-152.

13) Устименко В.А., Джабраїлов Р.А. Господарський кодекс України як здобуток вітчизняної наукової думки (до 25-ої річниці Інституту економіко-правових досліджень НАН України). *Економіка та право*. 2017. № 2 (47). С. 4-10.

14) Устименко В.А., Джабраїлов Р.А. Економічна ефективність правових норм та її оцінка через призму принципу верховенства права (на прикладі податкового законодавства). *Економіка України*. 2021. № 2. С. 63-74.

15) Хозяйственное право: Учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин и др.; Под ред. В.К. Мамутова. К.: Юринком Интер, 2002. 912 с.

Допоміжна література:

1) Беляневич О.А. Господарське договірне право (теоретичні аспекти): Монографія. К.: Юринком Інтер, 2006. 592 с.

2) Буткевич О.В. Правове регулювання господарської діяльності в спеціальних (вільних) економічних зонах: Монографія. Х.: Право, 2008. 184 с.

3) Вінник О.М. Господарське право: Навчальний посібник. К.: Правова єдність, 2008. 766 с.

4) Вінник О.М. Інвестиційне право: Навчальний посібник. К.: Правова єдність, 2009. 616 с.

5) Вінник О.М., Шаповалова О.В. Господарське право в умовах цифровізації економіки: Навчальний посібник. К.: Олді-плюс, 2020. 314 с.

6) Вінник О.М. Приватні та публічні інтереси, їх роль та відображення в господарському праві. *Підприємництво, господарство і право*. 2001. № 4. С. 6-9.

7) Віхров О.П. Організаційно-господарські правовідносини: Монографія. К.: Видавничий дім «Слово», 2008. 512 с.

8) Головань І.В. Правова робота і захист прав підприємців: Монографія. Донецьк: Юго-Восток Лтд, 2003. 168 с.

9) Господарське право: Підручник / Подцерковний О.П., Олюха В.Г., Квасніцька О.О. та ін. За заг. ред. О.П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.

10) Гудіма Т., Устименко В., Джабраїлов Р., Черних О. Особливості правового регулювання обігу віртуальних активів в Україні: де-факто vs де-юре. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. № 5 (46). С. 137-148.

11) Джабраїлов Р.А. Принцип справедливості і його вплив на формування державної економічної та соціальної політики. *Економіка та право*. 2019. № 2. С. 3-16.

12) Добровольська В.В. Правове забезпечення державного регулювання економіки: Монографія. Одеса: Фенікс, 2010. 258 с.

13) Задихайло Д.В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави: Монографія. Х.: Юрайт, 2012. 456 с.

14) Зельдіна Е.Р. Специальный режим хозяйствования: проблемы и пути их решения: Монография. Донецк: Юго-Восток Лтд, 2004. 247 с.

15) Зельдіна Е.Р. Специальный режим хозяйствования: теоретические вопросы и направления модернизации. Донецк: Юго-Восток Лтд, 2007. 327 с.

16) Коваль І.Ф. Господарсько-правове регулювання відносин у сфері промислової власності: Монографія. Донецьк: Юго-Восток, 2013. 640 с.

17) Кологойда О.В. Господарсько-правове регулювання фондових відносин в Україні: Монографія. К.: Вид-во «Ліра-К», 2015. 704 с.

18) Кравець І.М. Правове становище суб'єктів організаційно-господарських повноважень: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2010. 240 с.

19) Мілаш В.С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов: Монографія. Х.: ФОП Вапнярчук Н.М., 2007. 440 с.

20) Організація правової роботи на підприємствах, установах, організаціях: Навчальний посібник / Р.П. Бойчук, Д.В. Задихайло, В.М. Пашков. Х.: Вид-во «ФІНН», 2010. 384 с.

21) Орлова О.С. Правове регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності суб'єктів господарювання: Монографія. Ужгород: Ліра, 2014. 310 с.

22) Паракуда І.В. Господарсько-правове регулювання складської діяльності в Україні: Монографія. К.: Вид-во «Ліра-К», 2015. 412 с.

23) Пацурія Н.Б. Страхові правовідносини у сфері господарювання: проблеми теорії і практики: Монографія. Ніжин: Вид-во «Аспект-Поліграф», 2013. 504 с.

24) Петруненко Я.В. Проблеми ефективного використання державних коштів: господарсько-правовий аспект: Монографія. К.: Вид-во «Ліра-К», 2019. 416 с.

25) Поєдинок В.В. Правове регулювання інвестиційної діяльності: теоретичні проблеми: Монографія. Ніжин: Вид-во «Аспект-Поліграф», 2013. 480 с.

26) Подцерковний О.П. Грошові зобов'язання господарського характеру: проблеми теорії і практики. К.: Юстініан, 2006. 424 с.

27) Подцерковний О.П. Щодо посилення тенденції виділення господарського (економічного) права у законодавстві та правничій освіті європейських країн. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 1. С. 98-108.

28) Полюхович В.І. Державне регулювання фондового ринку України: господарсько-правовий механізм: Монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2012. 336 с.

29) Резнікова В.В. Правове регулювання посередництва у сфері господарювання (теоретичні аспекти): Монографія. Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2010. 706 с.

30) Резнікова В.В., Россильна О.В. Посередництво і представництво в господарському праві та процесі. К.: Вид-во «Ліра-К», 2016. 216 с.

31) Устименко В.А., Джабраїлов Р.А. Право власності як основа правового господарського порядку України. *Університетські наукові записки*. 2012. № 1. С. 367-375.

32) Устименко В.А., Джабраїлов Р.А. Загальні та спеціальні ознаки публічної власності як предмет наукових досліджень. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4. С. 185-200.

33) Устименко В.А., Джабраїлов Р.А. Правове забезпечення впровадження засад регіоналізації у сферу державного управління економікою. *Регіональна економіка*. 2014. № 4. С. 24-30.

34) Устименко В.А., Джабраїлов Р.А., Малолітнева В.К., Гудіма Т.С. Концептуальні аспекти формування правової моделі сталого розвитку України. *Економіка та право*. 2021. № 4 (63). С. 3-17.

35) Щербина В.С. Суб'єкти господарського права: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.

Інформаційні ресурси:

Реєстр наукових видань України.
URL: <https://nfv.ukrintei.ua/>

Google Scholar або Google Академія (пошукова система і бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування)

<https://scholar.google.com.ua/>